

Streszczenie pracy doktorskiej *Perwersje holokaustowe. Pozycja polskiego świadka*

Praca stanowi analizę polskich reprezentacji Holokaustu łączących obrazy przemocy z obrazami seksualności i wylaniającej się z nich pamięci polskiego świadka o Zagładzie Żydów. Doktorat składa się z dwóch wzajemnie oświetlających się części łączących analizę reprezentacji z analizą pamięci polskiego świadka. Pierwsza część obejmuje analizę literackich i wizualnych reprezentacji Holokaustu, które stanowią wyzwanie dla badaczy, przede wszystkim ze względu na, charakterystyczną dla psychoanalitycznie ujętej perwersji, seksualizację doświadczenia przemocy. Część z tych reprezentacji ze względu na deheroizację, cielesne i upłciowione doświadczenie wojny nie zajęła uprzywilejowanej pozycji w polskiej pamięci Zagłady. Druga część stanowi analizę pozycji polskiego świadka Zagłady wylaniającej się z tych reprezentacji. W pracy jest przeprowadzona analiza różnych pozycji polskiego świadka, jego lub jej cielesności, afektywności, płciowości, zmieniających się identyfikacji (z ofiarą, z oprawcą) i czerpanej rozkoszy (nie tylko korzyści społecznych lub materialnych) przejawiających się w medium literackim bądź wizualnym. Analizę wyznaczają pozycje zajmowane przez polskich gapiów pogrupowane według dominujących perwersyjnych strategii afektywnych: podglądactwo (*Kornblumenblau* Leszka Wosiewicza i *Płonie stodoła* Rafała Betlejewskiego), fetyszyzm (*Obsession* Macieja Toporowicza, *Naziści* Piotra Uklańskiego, wideoarty Tomasza Kozaka, a także *Ślicznotka doktora Jozefa Zyty Rudzkiej*), masochizm (twórczość Leo Lipskiego, *Zapiski z martwego miasta* Artura Sandauera, *Morfina* Szczepana Twardocha), sadyzm (*Noc żywych Żydów* Igora Ostachowicza, *Demon* Marcina Wróny, *Zaćma* Ryszarda Bugajskiego). Rozważania kończy rozdział projektujący koncepcję perwersyjnej pamięci i postpamięci, czyli perwersyjnego przekazu międzypokoleniowego (poświęcony interpretacji *Włoskich szpilek* i *Szumu* Magdaleny Tulli, *Utworu o Matce i Ojczyźnie* Bożeny Keff, *Pustego pola* Tadeusza Hołujy i *Krótkiej wymianie ognia* Zyty Rudzkiej).

J. Bonowicz